

ธรรมานุศาสตร์

เพื่อให้ความรู้ด้านพระพุทธศาสนาและส่งเสริมให้กำลังพล ทอ. มีคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติราชการ

พระสุวรรณสาม เมตตาบารมี

ในป่าหิมพานต์^๑ มีดาบสนามว่าทุกล และดาบสสินีนามว่าปาริกา นุ่งห่มผ้าข้อม เปลือกไม้และไฉมยวมอย่างดาบส บำเพ็ญธรรมอยู่ ณ ศาลาในป่านั้น ด้วยความเมตตาอันมั่นคงของทั้งสองคน บรรดาสิงสาราสัตว์ที่อาศัยอยู่ในบริเวณนั้น ต่างก็มีเมตตาจิตต่อกัน ไม่ทำร้ายซึ่งกันและกัน ต่างหากินอยู่ด้วยความสุขสำราญ ด้วยเดชแห่งศีลและความเมตตาของท่านทั้งสอง ท้าวสักกะเทวราชเล็งเห็นอันตรายแห่งจักขุ ซึ่งจะบังเกิดแก่ท่านทั้งสอง จึงตรัสบอกอุบายให้ดาบสเอามือลูบท้องนางดาบสสินี ต่อมา นางตั้งครรภ์ ครั้นครบกำหนด ก็คลอดบุตร จึงได้ชื่อว่า "สุวรรณสาม"

วันหนึ่ง เมื่อทุกลดาบสและนางปาริกา ออกไปหาผลไม้ในป่า ขณะฝนตกหนักทั้งสองจึงหลบฝนอยู่ที่ต้นไม้ใหญ่ใกล้จอมปลวก ถูกอสรพิษพันพิษใส่ตาทั้งสองจนบอด ฝ่ายสุวรรณสาม ไม่เห็นมารดาบิดา กลับมาตามเวลา จึงออกเดินตามหา เจอท่านนัยน์ตาบอด หาทางกลับไม่ได้ จึงพาท่านทั้งสองกลับอาศรมปรนนิบัติดูแลท่านเป็นอย่างดี

พระราชาทรงเมืองพาราณสี พระนามว่า "กบิลยักขราช" เป็นผู้ชอบออกปล่าสัตว์ทรงทอดพระเนตรสุวรรณสาม นำหม้อมาตักน้ำและมีฝูงสัตว์เดินตามมาด้วยมากมาย ก็ทรงแปลกพระทัยเกิดความสงสัยว่าเป็นมนุษย์หรือเทวดา จึงทรงเล็งยิงด้วยธนูอาบยาพิษถูกสุวรรณสาม ที่ลำตัวทะลุจากขวาไปซ้าย สุวรรณสามล้มลงกับพื้น พระราชาทรงรู้ความจริงและทรงละอายพระทัยที่ผู้ถูกยิงปราศจากความผิด

ฝ่ายสุวรรณสาม บ้วนโลหิตออกจากปาก แล้วร้องไห้ด้วยความทุกข์ใจอย่างยิ่ง บอกความที่ตนปรนนิบัติมารดาบิดาผู้เป็นฤาษีผู้มีตาบอด พระราชาทรงได้ยินดังนั้นก็เสียพระทัยยิ่งนักที่ตนได้ทำร้ายผู้มีความกตัญญูสูงสุด

สุวรรณสามจึงขอให้พระราชาทรงบอกพ่อแม่ตนและฝากกราบไหว้ลาพ่อแม่มา กับพระราชาทรงเมื่อสุวรรณสาม ประนมมือกราบลงแล้ว ก็สลบไป ด้วยธนูพิษ ลมหายใจหยุด มือเท้าและร่างกายแข็งเกร็งด้วยพิษยา

พระราชาทรงเศร้า เสียพระทัยยิ่งนัก รำลึกถึงกรรมอันหนักที่ได้ก่อขึ้นในครั้งนี้ แล้วก็ทรงระลึกได้ว่า ทางเดียวที่จะช่วยผ่อนบาปอันหนักของ พระองค์ได้ก็คือ ปฏิบัติตามวาจาที่สัญญาไว้กับสุวรรณสาม คือไป ปรนนิบัติดูแลพ่อแม่สุวรรณสาม เหมือนที่สุวรรณสามได้เคยกระทำมา

^๑ อรรถกถา สุวรรณสามชาดกว่าด้วย สุวรรณสามบำเพ็ญเมตตาบารมี

พระราชาก็นำหมอน้ำที่สุวรรณสามตักไว้นั้น ออกเดินทางไปศาลาที่สุวรรณสามบอกไว้ พร้อมตรัสด้วยความเศร้าเสียพระทัยว่าสุวรรณสาม ถูกธนูของข้าพเจ้าถึงแก่ความตาย

ดาบทั้งสองได้ยिनตั้งนั้นก็เสียใจยิ่งนัก พระราชาได้บอกความประสงค์ของตนว่าได้สัญญากับสุวรรณสามแล้วว่า จะปรนนิบัติ ท่านทั้งสองให้เหมือนกับที่สุวรรณสามเคยทำมาทุกประการ และนำพาท่านทั้งสองไปยังสถานที่สุวรรณสามอยู่ ครั้นถึงแล้ว ปาริกาตาสินีก็ รำพันถึงสุวรรณสามด้วยความโศกเศร้า พร้อมทั้งสัตยาธิษฐานถึงความกตัญญูของบุตร

ด้วยอาณิสสแห่งความกตัญญู สุวรรณสามก็พลิกกายฟื้นตื่นขึ้น หายจากพิษธนูโดยสิ้นเชิง ดวงตาของพ่อและแม่ของสุวรรณสามก็กลับแลเห็นเหมือนเดิม

พระราชาทรงพิศวงยิ่งนัก จึงตรัสถามว่าสุวรรณสามฟื้นขึ้นมา ได้อย่างไร สุวรรณสามตอบพระราชาว่า "บุคคลใดเลี้ยงดูปรนนิบัติบิดามารดาด้วยความรักใคร่เอาใจใส่ เทวดาและมนุษย์ย่อมช่วยคุ้มครองบุคคลนั้น นักปราชญ์ย่อม สรรเสริญ แม้เมื่อตายไปแล้ว บุคคลนั้นก็จะได้ไปบังเกิดในสวรรค์ เสดยผลบุญแห่งความกตัญญูตเวทีของตน"

พระราชาก็ได้ยินตั้งนั้น ก็ชื่นชมโสมนัส ทรงขอขมาโทษที่ได้กระทำให้สุวรรณสามเดือดร้อน แล้วพระองค์ก็เสด็จกลับพาราณสี ทรงปฏิบัติตามที่ได้ตรัสไว้ทุกประการจนตลอดพระชนม์ชีพ

ฝ่ายสุวรรณสามก็เลี้ยงดูปรนนิบัติพ่อแม่ บำเพ็ญเพียรใน ทางธรรมเมื่อสิ้นชีพก็ได้ไปเกิดในพรหมโลก ร่วมกับพ่อแม่ ด้วยกุศลกรรมที่กระทำมาคือ ความเมตตากรุณาต่อมนุษย์ และสัตว์ทั้งหลาย และความกตัญญูตเวทีต่อบิดามารดา อันเป็นกุศลกรรมสูงสุดที่บุตรพึงกระทำต่อบิดามารดา

จัดทำโดย : กองอนุศาสนาจารย์ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ
คณอก.จัดกิจกรรมส่งเสริมให้กำลังพลของ ทอ.มีคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติราชการ